

Nr 34.

Av herr **Weijne m. fl.**, *angående rätt för skoldistrikt att under viss förutsättning medgiva befrielse från fortsättningskolans undervisning.*

1927 års riksdag beslöt med anledning av motion i andra kammaren, nr 269, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under omprövning, huruvida sådana ändringar böra vidtagas i folkskolans undervisningsplan, att det sjunde skolårets kursplan kommer att inrymma jämväl den kurs, som nu tillhör den tvååriga fortsättningsskolans undervisning.

I riksdagens skrivelse, nr 255, heter det bl. a.:

»Vad därefter vidkommer frågan, huruvida ett sjunde skolår bör befria från all fortsättningsskolplikt, kunna meningarna vara mera delade. Å ena sidan synes man kunna antaga, att införandet av en sådan föreskrift kan komma att i åtskilliga samhällen, som nu hava endast sexårig A-skola, främja upprättandet av en sjuårig folkskola. Men å andra sidan måste uppmärksamhet ägnas åt spörsmålet, om vilket inflytande en föreskrift av nyss angivet innehåll kan komma att utöva på skolförhållandena i de skoldistrikt, som redan inrättat obligatorisk sjuårig folkskola jämte ett- eller tvåårig fortsättningsskola. Vidare måste övervägas, hur ett sådant beslut kan komma att inverka på skolor av andra typer än de i motionen berörda A-skolorna.

Riksdagen har vid ett övervägande av motionen i denna del stannat vid att icke på frågans nuvarande ståndpunkt taga bestämd ställning till förslaget om att genomgång av en obligatorisk sjuårig folkskola skulle befria från all fortsättningsskolplikt.»

Riksdagen tog alltså ej bestämd ståndpunkt till frågan om ett sjunde skolår i stället för fortsättningsskola, vilket dock är det väsentliga i det föreliggande spörsmålet. På grund härav och den centrala skolmyndighetens avvisande hållning torde någon proposition i ärendet ej komma att föreläggas riksdagen. Då det emellertid i de därav berörda skoldistrikten råder att mycket starkt intresse för en reform i ovan antydd riktning, anse vi oss ännu en gång böra draga frågan inför riksdagen.

Redan i 1927 års motion framhölls som uppenbart, att lärjungarna under ett sjunde läsår med inemot 1,000 undervisningstimmar hinna inhämta mer kunskap än under 360 timmar i en på två år fördelad fortsättningsskola. Detta lär ej heller från något håll bestridas. I stället invänder man, att reformen skulle föranleda, att eleverna endast under sju år i stället för åtta komme att stå under skolans fostrande vård och ledning.

Denna invändning har något fog för sig. Men då detta fostrande inflytande stundom får köpas genom konflikter mellan skolan och förvärsarbetet och kan medföra, att elever få lämna lämpliga anställningar för skolundervisningens skull, ställer sig saken annorlunda. Ja, man torde utan tvekan kunna säga, att vållar skolan arbetslöshet för några av sina elever, medför sysslösheten så stora moraliska vådor, att skolans goda inflytande på intet sätt kan uppväga skadan. Förbises får ej heller i detta sammanhang, att om en fortsättningsskola hindrar blott *en enda* elev från att få en god arbetsanställning eller tvingar honom att lämna en dylik, detta medför en bitterhet från elevens och hans anhörigas sida, som gärna vill sprida sig i vida kretsar och åstadkomma en allt annat än lämplig jordmån för skolans arbete.

För att undgå här nämnda svårigheter har man bl. a. i Borås, där folkskolan är sjuårig, förlagt fortsättningsskoleundervisningen för flertalet manliga elever till tiden början av juli—mitten av augusti samma år, eleverna avgått från folkskolan. Obestriddigen har man härigenom vunnit en mycket god skolgång. Men samtidigt har man fått offra just det, som anses vara starkaste skälet mot ett sjunde skolår i stället för fortsättningsskola, nämligen att eleverna på ett något högre åldersstadium tvingas att syssla med intellektuellt arbete samt behållas under skolans inflytande. Ty om eleverna lämna skolan i mitten av juni eller knappt två månader senare, saknar naturligtvis i detta sammanhang betydelse. Genom att förlägga fortsättningsskolan i nästan omedelbar anslutning till folkskolan ernår man rätt och slätt 180 undervisningstimmar, dock förlagda till den för skolundervisning minst ändamålsenliga delen av året. Vill man vinna dessa 180 timmar, är det betydligt lämpligare att något utöka den årliga lästiden.

Anmärkas må slutligen, att det bör stå skoldistriktet fritt att alltjämt anordna fortsättningsskola för elever, som avgått från sjuårig folkskola, samt att den nya anordningen väsentligen lämpar sig för A-skolorna samt i vissa fall andra heltidsläsande former.

Med stöd av det anförda tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t — efter utarbetande av härför lämpade kursplaner — ville utfärda föreskrift därom, att skoldistrikt, som vid heltidsläsande sjuåriga folkskolor meddela fortsättningsskolans undervisningsstoff under sjunde läsåret, må äga rätt att befria eleverna från deltagande i fortsättningsskolans undervisning.

Stockholm den 16 januari 1929.

Josef Weijne.

Harald Hallén.

Verner Hedlund.

Erik Fast.

J. W. Mårtenson.

Gustaf Karlsson,

Munkedal.

<i>Karl Andersson,</i> Katrineholm.	<i>Anders Hansson,</i> Trollhättan.	<i>C. Brännberg.</i>
<i>F. O. Ericson,</i> Boxholm.	<i>Julius Hedvall.</i>	<i>Anders Andersson,</i> Falkenberg.
<i>J. H. Blomquist.</i>	<i>Ernst Hage.</i>	<i>Adolv Olsson,</i> Gävle.
<i>Carl Lovén.</i>	<i>Karl Magnusson</i> i Kalmar.	<i>Karl Ward.</i>
<i>Abel Andersson.</i>	<i>Gottfrid Karlsson,</i> Vadstena.	<i>Gustaf Johansson,</i> Arkösund.
<i>Alfr. Werner.</i>	<i>Einar Ahl.</i>	<i>G. W. Källman.</i>
<i>Olivia Nordgren.</i>	<i>C. W. O. Höglund.</i>	<i>Curt L. Larsson.</i>
<i>Albin Ström.</i>	<i>Carl Sjögren.</i>	<i>Mauritz Västberg.</i>
<i>Helge Bäcklund.</i>	<i>Helmer Lagerkwist.</i>	<i>Edv. Uddenberg.</i>
<i>Gust. Pettersson</i> i Hällbacken.	<i>N. K. Törnkvist,</i> Bjuv.	<i>J. A. Persson</i> i Tidaholm.
<i>Elof Lindberg.</i>	<i>Helmer Molander.</i>	<i>C. J. Högström.</i>
<i>Herman Norling.</i>		<i>Anders Norsell.</i>
